

Arni Olafson, formaður í oljuráðleggingarnevndinni:

Vitan um undirgrund er okkara besta kort

Föröyingar eiga sum er ikki at gera nakrar stórir ilögur í oljuleiting. Tað eiga oljufeløgin at gera. Bert áhugi teirra kann gera av, um farast skal víðari. Men idealið má vera at hava eins stóra vitan um undirgrundina sum oljufeløgin

Fyrr í hesum mánaðinum móttátt limirnir í föroysku oljuráðleggingarnevndinni fyrri at gera stóðuna upp og tosa um komandi gongdina.

Arni Olafson er formaður í oljuráðleggingarnevndini og hevur hann eisini verið víðfrá býrjan tíðindablaðið Sosialurin hevur tósað við hann.

Hann sigur seg sum heild vera nøgdan við gongdina higartil. Oljuráðleggingarnevndin varð sett í 1992 eftir at danska stjórnin bað um frá at hon fór at lata föroyingum rættin til undirgrundina. Longu árið eftir kom nevndin, so við sínum útskifti til föroysku mynd og leiðarar, tí bláa oljufelögunum.

Á rættari kós

Nú er vitan um undirgrund slag felag. Tíðindablaðið er sett upp upp tíðarkarmur fyrri framfarir útskiðing, og nú er tað gott tvey ár eru liðin, tá stungin varð út í landið, stór út til at vit eru á betri kós.

Við royna at halda tíðindablaðið og sjálvar haldi at tað hefur hepnast góða vitan. Tað eru sjálvandi víðurskipti, sum vit sjá vitan um ta vit tora at gongd, men soleiðis vil tað vera. Hetta er ta eisini ein feruprocess, sigur Arni Olafson, sum samanumtikið heldur, at tað hevur gingið rimuliga væl við tíðindablaðið, sum gjørt er og sum er lagt til rættis nokur ár síðan.

Og, hetta var eisini tann hagsan, sum kom til sjóndar, tá oljuráðleggingarnevndin hevði fund í Havn í mánaðinum.

Vaksandi áhugin hjá utlendingum fyrri föroysku undirgrundini ger stávandi eisini, at stórir fryst verður lagt á föroyskar myndugleikar. Tískil er eisini neyðugt at økja um tær upphæddir, sum verða settar á figgarløgini til arbeiði í sambandi við olju- og undirgrundarspurningar.

Tað er so fyrst og fremst oljufyrstingin, sum stendur fyrri hesum arbeiði. Haralfrat kemur so arbeiðið hjá oljuráðleggingarnevndinni. Men ein partur verður so eisini gjørdur á Jarðfrøðissavniinum, sum stendur fyrri Geologiske Undersøgelser, og sum lyrr at DGU, men sum hevur fingið navnabroyting, tí hann nú eisini fevnir um Grenland.

Játtanir hækka

Oljufyrstingin hevdur í ar

eina játtan upp á goðar 3 mill kr. Henda játtan er økt til goðar 5 mill kr. fyrri 96. Hon skal so m. brukast til tryggjar nýnormeringar á stovnum. Her er talan um eitt skrivstovufolk, ein verkfrøðing og so ein fulltrúur.

Áhugin hjá oljufelögunum at samskifta við bæði oljufyrsting og oljuráðleggingarnevnd er nógv vaksan, og sumleiðis eru forkanningarnar blivas meira umfevnandi enn mett. Hetta bindur stóra part av verandi manning og tiskil er brúk fyrri fleiri fólku umframt at fáa serfrøðingahjálpu út frá.

A figgarløgurappskotið í fyrr 1996 verður eisini játtan til Jarðfrøðissavnið, sum má tekur sær av kanningararbeiði í sambandi við eina møgulega komandi oljuvinnu, økt náð.

Játtanir er økt við goðum 700.000 kr til 4,3 mill kr. Í viðmerkingum sínum til

vnskið at fáa økt játtanina sigur Natturgripasavnið, at forkanningarnar av föroysku undirgrundini hava verið meira umfatandi og hava gingið skjótari enn roknað varð við. Gjörðar eru seismiskar kanningar og kanningar frá floglari umframt aðrar vísindaligar kanningar. Jarðfrøðissavnið skal í hesum sambandi skraeta, gosma og tulkaalt kanningarálitari til tess at staðfesta, hvørt øki eru áhugaverð, ta bjóðast skal util veruligar oljuleitingar.

Um kunnleikin til föroysku undirgrundina tá skal verða á nektandi stóði frá föroyskari síðu og kanningar verðveitast á tryggan hátt, verður neyðugt at hækka játtanina.

Her verður má hugsað um úrslitið av komandi borngini í ópra Hetta arbeiðið ler at seta avis krøv til jarðfrøðissavnið umframt oljufyrstingina sjálvandi. Samanumtikið heldur Arni Olafson ikki, at besti

Arni Olafson, leiðari í oljuráðleggingarnevndinni. Tess meira vitan um undirgrundina, tess betri fer verða vit fyrri at kunna gera rimuligar avtalar við oljufelögin, ta hetta verður aktuelt.

vnski um hækkan av játtanunum eru órimulig, tí sum tað stendur í viðmerkingunum, sostava tey frá nógv økta arbeiðsbyrðini, sum altur kemur frá tí stóra áhuganum hjá oljufelögunum um fyrri föroyska oknum.

Og hetta kann bara vera gott, ta hugsað verður um, at ein av setningunum hjá föroyskum myndugleikum er netupp at fáa utlendsk felag at vísa okkum ans.

Formaðurin í Oljuráðleggingarnevndinni vísir annars til, at tað í frageitðingini frá 1993 verður vísta, at stovnurin eigur at verða utbyggdur stigvíst.

Adalmálið hevur annars alla tíðina verið at fara virka fram og ikki alt fyrri eitt byggja upp ein óvurstan stovn. Heltur at taka mót av bjóðingunum so hvørt.

Arni Olafson sigur, at oljufyrstingin sjálvandi er hugað fyrri at bruka tíð og orku til tað økta samskipti við oljufelögin, tí netupp tað er ein viðandi kelda til stóra vitan, um hvat fyrst á oljuoknum sum heild. Og her verður í lotum ikki minst hugsað um jarðfrøðiligar spurningar. Tá kemur tað eisini væl við, nu Jarðfrøðissavnið hevur í byggt at seta ein jarðfrøðing alfrat.

Rætt at stovna oljufyrsting

Nu tosað verður so nógv um almennar stovnar, samanlegging og rationalisering av teimum hava vit spurt Arni Olafson, um tað var rætt at seta á stovn eina sjálvstøðuga oljufyrsting, um tað ikki hevði verið biligari og skilabetri at land oljufyrstingina verð part av einum vörum og verandi almennum stovni sum t.d. Landsverkfrøðingisstovnin um.

Í g mátyrta fyrsta siga, at eg eri fullkomiliga fremmandur fyrri hesum spurninginum um at tvíma oljufyrsting saman við landsverkfrøðingisstovninum. Eg skal eisini viðganga at eg havi ikki høvrið hana spurningin nevndan áður. Tá oljufyrstingin í fyrstu ferð á dagin verður, tað er at gangast út í spurningin.

Hövuðsendamálið var og er tað enn at útvega meiri vitan um, hvat er í undirgrundini. Tá var tað eisini við í innstillingini frá oljuráðleggingarnevndinni til landsstýrið neyvt, at oljufyrstingin átti at standa í samband við jarðfrøðissavnið, sum longu arbeiðið við hesum spurningum.

Arbeiðið hjá oljufyrstingini higartil hevur so eisini verið at útvega meiri jarðfrøðiliga vitan og at fyrreika ein logarkarm fyrri alt hetta stóra økið.

Mær vitandi hevur ein stovnur sum landsverkfrøðingurin serfrøðingur til at gera havnit og vegir, meðan oljufyrstingin arbeiðir við jarðfrøði og logfrøði.

Logarkarmur í 96

Nu verður so arbeiði víðari við at gera ein logarkarm fyrri alt økið Hesin fevnir so bæði um skattalag, avgjaldsskipan, umhvørvispurningar, víðurskipti millum oljuvinnu og fiskivinnu ostr. Eisini inniheldur hann í hvønn mun föroyska vinnulivið kann fáa fyrirmunar. Tað snýr seg sumleiðis um at gera realistiskar metingar av tilfeinginum og sjálvandi og ikki minst at meta ein áhugan hjá oljufelögunum at koma henda vegin.

Hetta arbeiðið skal vera litið í komandi ári at leggja fyrri landsstýrið og verður so møgulega orðaskið í löginginum um allan logarkarmin komandi heyst.

Hertvi hevdur Sosialurin samrøðu við nýggja formannin í felagnum Føroya Oljudnaði, Thias Davidson. Hann helt tað vera litið, at so litið alment vnskið hevur um allan landsstjórnarin at samrøða.

Arni Olafson, formaður í oljuráðleggingarnevndinni, er á miðjum í ríð. Til vinstri eru: Thias Davidson, formannur í Felagnum Føroya Oljudnaði, og Thias Davidson, formaður í Landsstjórnini. Til høvrið eru: Magni Arge, formaður í Landsstjórnini, og Magni Arge, formaður í Landsstjórnini.

sakna innihafis frá politískari síðu.

Heldur formaðurinn í olju ráðleggingarnevndinni, at tað heldur á hesum øki?

-Sjálvandi ber til alla töluna at tjakast um hetta málið og hefur eisini fitt av orða skifti verið eitt nú takka verið tí nógva tillfarinum í Sosialinum, men eg held, at hetta erðaskiftið kanska biðar eftir okkara fragreiðing, sum landsstjórnin fær komandi summar. Tað skuldi so verið eitt gott ikast til eitt breitt og gevandi orðaskifti.

Tað eru tvey, sum halda, at her hefur verið óv nóg tósad um teknikk, um seismiskar kanningar og um lítu um annað, sum hevur samband við eina komandi oljuvinnu eitt nú hvussu samfelagið sum so er fyrireikað upp á eina komandi oljuvinnu.

Arni Ólafson heldur, at tað, sum er gjort, hevur verið á góðari leið. Tað er sjálvandi altíð ringt at vita

hvussu fer at ganga, tá tú arbeiðir við so stórum óvissu. At ahugin hjá oljufeløgnum fer at gerast so stórir mundi fatur roknað við.

-Tað er sera tydingarmikið til tess at kunna hava gott samskipti við oljufeløgini, at vit royna at fáa til vega um ikki líka nógva vitan sum feløgini, so to at vera á nokunlunda sama støði sum tvey hvat vitanini um undirgründina viðvikur.

Vit høvdu verið sera illa fyrri, um vit báru søgdu sum so, at hetta at skaffa vitan um okkara undirgründ, er nakað, sum bara oljufeløgini mugu taka sær av. Titess meira vitan vit hava, tess betri feru vit fyrri at kunna gera rimuligar avtalur við feløgini, tá tað verður aktuelt.

Arni Ólafson heldur tað til verasera tydingarmikið, at vit skapa okkum spalsum eitt trygt kunneikastíð.

Hann vísir á, at vit mugu ikki gloyma, at vit eru býrað heilt á berum, og helst eru tað fjar oljuprovinsir í heiminum, sum eru býrað heilt á botni sum vit. Hann sigur viðari, at tvey lond, sum hava virkað út frá nær um ongari vitan sjálvi, hava verið sera illa fyrri. Idealið má vera at hava somu vitan sum oljufeløgini. Sera umráðandi er at hava nokk av vitan til í hvussu er at vera samtalupartari hjá oljufeløgnum, soleiðis at tú má kann seta tær tóttu spurningarnar.

Er tað nógdur við arbeiðið hjá oljufyrirritingini?

-Tað eri eg, men sjálvandi er hon rættiliga spærð, tí arbeiðið er vaksandi nóg skjótari enn ein hevði ósøk til at rokna við.

Vit spurdu Arna Ólafson, um hann ikki ber ótta fyrri, at tað verður so biligt at framleiða olju aðrastaðni í heiminum, eitt nú í Tyrklandi, Sovjetsamveldinum, at tað ger, at tað als ikki fer at lona seg at gera oljugar eina oljuvinnu um okkara leiðir?

Iann vandin er sjálvandi til stæðar, og tí heldi eg eisini, at tað er rættur poli-

tikkur hjá okkum ikki at gera nakrar lögur, men heldur lata oljufeløgini um tað.

Í hesum sambandi kann nevast, at amerikanska felagið Western sjálf rindar allar utreiðslur av seismiskum kanningunum.

Skuldi alt hetta miseydnast og vit ongari olju finna, so vera tað í hvussu er ikki føroyskar skattaborgarakronur, sum fara fyrri skeyri. Utreiðslurnar hjá oljufyrirritingini eru sum so heldur ikki so stórar, og tær verða fyrri ein part dekkjaðar av inntekum við sølu av seismikki.

Dopas og Danop

Lita vit aftur um bak hava vit so gjort nógur stórir mistøk á leiðini.

Ikki tað eg dugi at siggia. Men við tað íð rætt at lata einum og sama felag bæði projekt og operator uppgávu í sambandi við Lopransboringina.

Tað er so ein avgerð hjá oljufyrirriting og jarðröðisavni. Tey hava so meti, at tað hevur ikki verið tað, og orka hjá teimum at taka sær av slíkari tekniskari uppgávu. Onkur skal so vera tað, og tá Dopas hevur verið stóran ahuga fyrri uppgávu, er tað ikki so lverið, at felagið fær hana. Her er talan um eina rættiliga stóra samskipanaruppgávu. Alternatívið vildi verið, at vit sjálvi bruku tað og orku til at leggja hetta til rættis og síðani ferð út at leita eftir onkrum til at gera uppgávu. Nú hava vit so fingið ein til at taka á seg alt hetta arbeiði. Eisini mugu vit minnast til, at tað er murrin er sera trøngur. Eg heldi eisini, at tað er skilabetti, at vit bruka avmarkaðu orkuna til tilrættaleggning og styring og ikki drukna í praktiskum uppgávum.

Arni Ólafson vísir aftur allan illgruna umi, at tað liggur ein ella onnur fjald binding til danskar fyrri tøkur, nu tá Dopas og systurfelag tess Danop fingu uppgávurnar í sambandi við Lopransprojekt.

Um tað nu hevði komið

Tað er ahugin hjá oljufeløgnum fyrri føroyska undirgründini, sum skal driva verkið. Er ahuginum lítil og einang, so verður heldur einang leitning sigur Arni Ólafson. Og hagarit hevur ahugin verið stórir. Seismisku kanningarnar hava kostað Western einar 75 mill kr. og Lopransboringin fer at kostar oljufeløgnum einar 30 mill kr.

hartil, at ov ta oljufeløg høvdu sagt seg vilja vera við til at byggja nýggja Lopransboringina, heldur Arni Ólafson ta, at tað sum manglaði í ratti at vera gildið av føroyska landskassanum?

-Tað heldi eg ikki. Vit hava her latið upp til oljuvinnuna sjálva at gera av, um hon heldur projektid er so mikið ahugavert, at feløgini vilja gjalda tað hetta kostar. Slíkt skal ikki kosta føroyska skattgaldaranum nakað. Hetta er eisini móti tí stevnu vit lögdu upp til í 1993 og sum bæði landsstjórn og löyting hava tikið undir við. Leitningin eftir olju og gassi má byggja á ahugin hjá oljufeløgnum. Hildi oljufeløgini íð ikki, at tað var nóg ahugavert at bruka pengur upp á eina nýggja Lopransboring, so alti hon at verið slept.

Arni Ólafson er millum teirra, sum halda, at tað ikki hevur gingið óv seint við kanningunum á oljuokrunum. Vit skulu bruka ta tíð, sum hetta tekur, og netrup tað, at vit hava trevtað okkum í loyvinum hjá Western, at felagið dekkar alt okið og ikki bert ein part, sum hildin verður, at vera mest ahugavertur, ger, at vit fáa betri utgangsleiðir og harvið verða betri fyrri at fyrireika utvikingin í framtíðini.

jan

Málting nr. 15 útkomið

Sum rosina í pýlsuendanum á øllum riðlinum av bókum upp undir jóli kom nú Málting 15. Bliðið hevur við hesi útgávu lagt fímta ár gang aftur um bak við trimum bløðum um árið. Sostatt hevur útgávuaftanin hildið hesi fyrstu fimm árini.

Tilfarid er sera fjølbroytt og frásíla ahugavert, og felags fyrri allar greinirnar er, at tær eru stuttar og lættar. Jóhan Hendrik W. Poulsen, professari, skrivar um orðini *høgt og lagt* og um hvørjar hugmyndir kunnu liggja aftan fyrri hesi heiti. Fróði Holm Knudsen, íð lærir til tóbúdamann, skrivar um føroyskar undirvisingarbøkur og um virksemd hjá Skulabokagrúnninum. Óli Wolles, studentaskúla lærari í Fysturoynni, hevur grein, sum hann kallar *«Nakrir tankar um taðar lysingar hátt»*, har íð hann greinir munin millum taðar lysingar hátt og lysingarorð órúmeigin, og taðar lysingar hátt og nutilna ella taldina tíð hinumegin. Ein umrøða av teirri nýggja danska føroysku orðabókini, sum Føroya Føðskaparfelag hevur givið út, er eisini við í blaðnum. Zakaris S. Hansen og Jógvan í Lón Jacobsen hava skrivað, tær hava verið við uppi í rættlestrinum av orðabókini. Sum nakað nýtt hava vit eitt dialektkort við har íð Anfinnur Jóhansen hevur eitt yvirflýgv eitt tey heiti, íð nýtt v erða um hetta at senda smáar flatar steinar hoppandi eftir vatnskeppum. Og á kortinum sást í hvørjum bygg um tvey ymsku orðini er u uppskiyað. Jógvan í Lón Jacobsen hevur eina grein um orðbyting í føroyskum, sum eitur *«Skarpur verður hildarleiður»*, tá nórðmenn mótt norskum stríða. Nakrir stúbbar eru í blaðnum. Marjun Simonsen skrivar ein stúbb um eina nýggja bók eftir Tummás Løvgiv, har íð hani víðger fyrstu føroysku skaldsøguna *«Babelstór nið»* eftir Regin í Líð. Tveir speirnir eftir Hjørdis Djurhuus eru prentaðar í blaðnum. Jógvan skrivar um orðið *vág* og *vagur* og um orðið *uttadadar*. Zaka ris hevur ein stúbb um máldeiva, og Hjalmar P. Petersen skrivar um broyting hjá dr. Jakobsen, nú 100 ár eru líðin, síðan hann kom fram við sínum broytingaruppskoti til føroyska stavseting. Hjalmar skrivar eisini ein stúbb um tað sera sjaldsama orðið *vatur* í føroyskum. Og at enda er prentað eitt gamalt bræv, sum ein maður hevur skrivað, íð ikki hevur lært at skriva føroyskt. Hetta bræv er skrivað við einum slag av fjóðskrifti.

Málting kostar 45 kr. í bókaðunum haldar a gjaldið er 145 kr. fyrri tryknið arliga.

Málting fer at ynska haldarum, lesarum, lýsaranum og øllum, íð á einhvønn hátt hava stuðlað blaðnum, eina gleði, gól og gott nýggj ár og takka fyrri brátt larna árið.

Adressan er: Málting, postsmoga 1220, FR 110, Torshavn.

Sølva & Bergmenn við nýggjum bandi

Deyvafelag Føroya

Skrivstovan í Deyvahúsinum, Íslandsvegur 10 B, er opin mánadag-friggjadag frá kl. 9-12 og 13-15. Telefon 17597. Telefax 13609. Skrivitelefón, ring 0032 og bið um 16929 ella 10714.

Stefan Hultberg er formur í Oljuáðleggingarnevndini. Hann hevur fingið sturs í danska orkustevnunum. Hann var annars ein hin ágravnasti í *«Premias motor»* í spurningini um føroyska oljuvinnu. Hann verður saknaður. Tað var hann, sum kom við hugskotinum at seta eina oljuáðleggingarnevnd og hevur hann givið nógvan áhústur til onnur sigur Arni Ólafson.